

Trots!

“Al dat onderzoek van jullie op die Rekenkamer, gebeurde daar nou wat mee? Leidt dat nou tot een betere wereld?”

Het was een rake vraag tijdens de jaarlijkse burenborel. De buurman die de vraag stelde maakte er een royale zwaai met zijn glas wijn bij en keek me licht spottend aan. Eigen schuld: ik had enthousiast verhaald – zelfs opgeschept – over de doorwerking van een onderzoek van de Algemene Rekenkamer. Het onderwerp: de handhaving van de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA). Klinkt een beetje saai en technisch, en dat is het ook wel. Niet echt iets voor een borel misschien. Maar het gaat om iets wezenlijks: het tegengaan van illegaal afvaltransport. Zodat vieze rommel netjes wordt verwerkt in plaats van gedumpt of naar de derde wereld verscheept.

“Ja”, luidde mijn antwoord binnensmonds, “met goed onderzoek kun je de wereld redden.” Absoluut! Maar hoe leg je dat je burens uit op een zonnige middag, waar te beginnen? Het was een ingewikkeld en langlopend onderzoek. Om te beginnen is Europese wet- en regelgeving vaak het resultaat van allerlei politieke compromissen. Niet alleen het milieu, maar ook nationale belangen moeten immers beschermd worden. Ten tweede deden we het onderzoek met maar liefst zeven collega-rekenkamers. Die moeten dan allemaal dezelfde aanpak volgen en eerlijk rapporteren. De ene rekenkamer durft dan net wat kritischer te zijn dan de andere... En dan nog een aantal rondes om het eens te worden over conclusies en aanbevelingen. Al met al een hele klus die pas na hard werken en veel overleg leidde tot acht nationale rapporten en (na mijn vertrek bij de Rekenkamer) tot een gezamenlijk rapport. In het Engels.

Ik vertelde dat allemaal maar niet. En ook niet hoe trots ik op mijn oud-collega's was. Daar ging het mijn buurman namelijk helemaal niet om. En terecht. Hij wilde gewoon weten of de wereld beter was geworden. En een beetje schoner misschien.

“Nou, moet je horen”, zei ik. “Uit het onderzoek blijkt dat er tussen landen grote verschillen bestaan in hoe ze de regels handhaven. Het aantal controles dat wordt uitgevoerd naar internationale afvaltransporten verschilt van land tot land sterk. Ook wordt er niet op dezelfde manier omgegaan met straffen en sancties. Voor een vergrijp waar je in Nederland 90.000 euro boete krijgt, kom je er in aan ander land vanaf met een paar honderd euro. Met die verschillen weten malafide bedrijven wel raad! Daarnaast ontdekten we dat er maar weinig bekend is op de resultaten van de handhaving. En dat de verantwoordelijke ministers niet veel weten over hoeveel schadelijk afval in het buitenland terecht kwam. Ook omdat landen niet goed samenwerken bij het tegengaan van het smokkelen van afval van het ene land naar het andere.”

Buurman: “OK. Snap ik. En dus hebben jullie toen allemaal slimme oplossingen opgeschreven?” “Klopt!”, zei ik, nu wel volmondig. En ik vertelde over de aanbevelingen. Om bijvoorbeeld de definities van afval te verbeteren en ervoor te zorgen dat de Inspectie voor de Leefomgeving en Transport (ILT) en de douane ze makkelijk kan gebruiken. En de oproep om de internationale samenwerking te verbeteren, boetes meer met elkaar in evenwicht te brengen en beter te letten op de mensen en middelen die voor een goede handhaving nodig zijn.

Ik kwam bij m'n *punchline*: “En weet je wat het mooie is: het gaat nog gebeuren ook! Het Europees Parlement heeft

daar met een aantal amendementen voor gezorgd: betere definities, meer samenwerking en waar nodig hogere boetes.” Want dat was ook zo: het Belgisch lid Bart Staes zette zich er persoonlijk voor in en verwees uitvoerig naar ons rapport. “Het gaat een hoop troep schelen”, besloot ik: “En reken maar dat de Rekenkamers van deze wereld dat gaan volgen!” De buurman schonk nog eens bij en knikte tevreden. Mooi, dacht ik – die was overtuigd. Volgende onderwerp: “Hoe staat het eigenlijk met je pogingen om te leren kitesurfen?” De licht spottende blik was verdwenen. En terecht!

.....

Auteur

Peter van der Knaap is directeur-bestuurder bij de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid.

De auteur schreef deze column op persoonlijke titel.

